

Medlemmar!

Nu när Australien brinner... När Finngösaravinen ska detaljplaneras för genomfartstrafik... När koltrasten lägger ägg i januari... När glaciärerna i Himalayamassivet rämnar... När Greta får miljontals efterföljare... När den artrika lantgårdsmiljön vid Jonsereds Herrgård planeras bli ett hotell...

Vi måste bli fler som engagerar oss. Idag är vi ännu fem personer i vår lokala styrelse. En majoritet av oss är gubbar. Var är våra lokala Gretor? Var är ni miljökämpande kvinnor och män som vill göra skillnad? När vi blir fler föds nya idéer och vårt framtidsviktiga arbete kan fortgå.

Så till Nattskärran som har varit vårt viktiga språkrör. Två årliga nummer har vi hittills måktat med. Men med skenande portokostnader och färre skribenter kan vi inte längre lova något sådant. Vi tvingas prioritera. Vårt val har blivit programpunkterna. Dessa vill vi verkligen genomföra. Därför ***måste vi ha din mejladress.*** För att kunna direktinformera om vårt natursnokande. För att efter sommaren kunna distribuera en portofri Nattskärran. **Vårens Nattskärran blir den sista som vi skickar ut till alla medlemmar via posten.**

Även framgent hoppas vi kunna producera tryckta Nattskärran, men då bara som utdelningsexemplar samt till dig som särskilt önskar en hemsänd tidskrift. **För att så ska ske måste du kontakta styrelsen.**

Parallellt med denna förändring arbetar vi med att förbättra vår hemsida: www.partille.naturskyddsforeningen.se. Den har inte följt med i tidens gång. Härtill har vi numera en Facebooksida: Naturskyddsföreningen Partille. Aktiva medlemmar är ett måste för att lokalavdelningen ska kunna leva vidare! Nu behöver vi förstärkning i både styrelsen och- ja, på alla områden.

Varför ska man då engagera sig i den lokala verksamheten? Jo, för att det är fantastiskt roligt att vara en del i ett team som tillsammans verkar för det medlemmarna är intresserade av och brinner för.

Hör av dig!

Lars-Erik

Vi tycker om att belysningen på broar över Sävån och på Stans väg bättre har anpassats till naturen och dess biologiska mångfald. Från att vid Sävån tidigare fungerat som vandringshinder är belysningen nu anpassad och det utan större problem för människor.

Vi tycker om "Engelska skolan" vid korsningen Göteborgsvägen – Stora Ringvägen Sävedalen

Områdets karaktär är stor variation av träd-och buskarter. Varierat naturvärde med stora naturvärden (kanske klass 2) i södra delen i och omkring den lite kraftigare sluttningen, för att något avta mot norr. Denna natur hänger ihop med naturen i Finngösaområdet. Har alternativa, bättre lokaliseringar undersökts?

Vi tycker inte om planering för hotell i Bokedalen

Kommunen arbetar med en plan i Bokedalen. På motsvarande platser i andra kommuner bygger man djurstallar för att bevara och öka den biologiska mångfalden. Vi vet att ett hotell i herrgårdens gamla ladugård, utökat VA och breddning av vägen upp till Jonsereds trädgård försämrar livsvillkoren för djur och växter i området och förstör herrgårdsmiljön. Det borde vara tillräckligt för att lägga ner arbetet för att uppföra ett hotell!

Vi tycker inte om genomförandet av detaljplanen för Gökegård.

Planeringen för området såg lovande ut! Men vad hjälper en ur miljösynpunkt ovanligt bra plan om man inte följer den. Entreprenörer kan och gör ibland åtgärder som inte är förenliga med uppdraget. Men det är kommunen som ansvarar för genomförandet. Uppenbart behövs mycket bättre styrning vid plangenomföranden i vår kommun.

Vi tycker inte om att kommunen utan relevanta skäl avverkar träd som är viktiga för biologisk mångfald

Vi har förståelse för att träd ibland måste tas ner till exempel av säkerhetsskäl. Upprepade gånger har vi dock konstaterat att träd tas ner av skäl som vi inte bedömer är relevanta. Kommunens ansvar för biologisk mångfald måste tas på allvar! Vi vill se att den policy kommunen har för trädnedtagning också följs!

NATUREN – VÅR CORONAMEDICIN – MEN MEST AV ALLT VÅR FRAMTIDSINJEKTION

Hur kan jag medverka i formandet av vår hållbara framtidsvärld? Under det gångna året har den frågan kunnat mejslas in i oss på ett nytt sätt.

För egen del var jag under en lång räcka av år en aktiv styrelseledamot i vår lokala SNF-förening. Men så hämtades jag in till en central politisk uppgift och valde då att lämna styrelsen. För självklart ska min röst och roll vara tydlig men framförallt entydig.

Först nu – efter ett helt långt år – landar ånyo några rader i vår Nattskärnan. Inte för att kommentera dagsaktuella frågor utan för att måhända bidra med en vidgande reflektion:

Alla är vi nog överens om att det gångna solvarvet blev till 'Corona-året'. Steg för steg har de allra, allra flesta av oss därför blivit allt mer isolerade. Det samhälleliga och det mellanmännsliga kittet har torkat in. Många och mycket har inramats av det handfasta avstånd som i växande omfattning har fött en tomhet bortom samspelets så viktiga ekon: de där små, små stunderna när jag bekräftas – känner att jag är här och nu...

Men mitt i all denna tyngd finns det ändå en ljuspunkt: oj, så många fler medvandrare jag nu möter på våra gångarvägar. Några stigar har nättopp blivit till boulevarder. Den forne artjägaren i min själs djup hade nog en gång i tiden oroats över allt detta vandrande och cyklande i Moder Jords rike. Men den sortens tankar är idag fjärran bortom min horisont.

Bild: Pixabay

För självklart medverkar varje steg på varje stig till att stärka vår gemensamma framtidsväg. Varje gång som vi söker oss till Moder Jord tar vi även ett fjät in i den vidgande hållbarheten: omedelbart och direkt för att vi går eller cyklar istället för att ratta en bil; indirekt för att en planerad väg måhända aldrig behöver förverkligas.

Allt detta vet du och jag, men ändå behöver vårt budskap ständigt viskas och basuneras ut – inåt och utåt. Corona-eländet vill vi aldrig mera uppleva, men låt oss bokstavligen kliva vidare på våra allt bredare gångarautostrador.

Lars Josefsson

Småkryp

Vid en av mina vandringar längs Säveån fick jag en av mina finare naturupplevelser. Det var i juni innan vårfåglarnas sång hade minskat i styrka och när luften var klar och varm och det var i Jonsered. Vart jag än såg över vattnet flög blåskimrande sländor av och an. Sländorna som var av arten Blå

Bild: Blå Jungfruslända; Pixabay

Jungfruslända *Calopteryx virgo* kläcks i regel i början av juni och flyger till början av augusti. En vuxen slända är lätt att bestämma och förväxlas inte gärna med någon annan svensk art. Hanen har mörkblå glänsande vingar och honan har sina bärnstensfärgade. Färgerna kan tillsammans upplevas vara patriotiska. Den blå jungfrusländan behöver rent och syrerikt vatten för att kunna utvecklas. Utnyttja en varm och solig dag vid Jonsered och gå längs stränderna och njut av till exempel hanarnas karaktäristiska klippande flykt över ån eller över kantvegetationen! Vid mulet väder sitter de i regel stilla.

Lars-Erik

Mera kryp

Det finns myror som bildar samhällen där invånarna har olika uppgifter. De kan vara ammor, städare och samlare. Amasonmyran gör andra myrarter till slavar som får sköta boet samtidigt som de "egna" blir krigare som plundrar andra myror på ägg och larver. Blodröd rövarmyra (*Formica sanguinea*) är en myrart som är funnen i Sverige.

Numera är den rödlistad som starkt hotad. De har en mörkröd färg och sitt namn efter kvinnliga krigare som levde utan män, vilket liknar amasonmyrans levnadssätt.

Bild: Pixabay

Männen träffar de i stort sett en gång per år under sensommarsvärmningen. De är på senare tid endast påträffade på ett tiotal platser i landet. Arten är beroende av torra, solvarma platser. Den befruktade drottningen tar sig in i andra myrors bon, dödar drottningen och styr invånarna med doftämnen så kallade feromoner som får boets invånare att se henne som sin drottning. Arbetarna föder sedan upp hennes döttrar till krigare. För att samhället ska leva och utvecklas förslavas andra myrarter som kidnappas i andra bon. De fullvuxna amasonmyrorna blir upppassade. Med sina stora käkar kan de inte ens äta själva utan blir matade av sina slavar. Har man tålamod och tur kan man på sen eftermiddag få se en räd, där ett hundratal krigare på led angriper ett närliggande myrbo för att skaffa sig nya slavar som det är ett ständigt behov av. Amasonmyrorna skickar ut en spanare som meddelar möjligheterna att angripa boet. Sannolikt lämnar spanaren doftspår som visar vägen för de andra honorna. Oftast är de ute efter boets puppor men kan ibland även ta larver. Indicier finns på att de använder kemikalier som gör motståndarna omtöcknade vilket minskar invånarnas möjliga försvar. Försvarande myror bits vid behov ihjäl av amasonkrigarnas vassa käkar. De tömmer dock inte boet, vilket gynnar båda myrarterna, då det ständigt finns behov av nya slavar inte alltför långt bortifrån.

Hemma i sitt eget bo möts de av sina egna. Bland dessa finns många slavar som agerar som "egna". Krigarna matas, de sårade putsas och bytet bärs ner till yngelkamrarna. Slavarna tar hand om de nya larverna/pupporna som om de vore deras egna syskon. Det kanske det också är!

Lars-Erik

Sörens bildgalleri 2021

Domherre

Knipa

Storskrake

Bild: Viktoria Johnsson; Kluringfråga: Vilken art? Svar till: jevaslarserik@gmail.com

Skogsplantager och skogsåkrar är inte skogar!

Vi är inne i det sjätte massutdöendet av arter på jorden och detta beror på människan. Precis som klimathotet är det ett hot mot mänskligheten. Här är det sättet att bruka skogen som ger förluster av de livsmiljöer som behövs för många arter. Ungefär 2000 arter knutna till skogen är rödlistade. Det betyder att de är hotade till överlevnad i olika grader. Mycket av det som plockas ut ur skogen är biobränsle. I snart 20 år har forskare varnat för alltför stora uttag av biobränslen och att göra det i olämpliga skogar. Bland annat har det upprepats att framställning av biobränsle kräver mycket energi och istället påverkar växthusgasbalansen negativt. Exempel på skador är användningen av gödsel, bekämpningsmedel, ökad konkurrens om mark samt ökad påfrestning på den biologiska mångfalden i tidigare naturliga skogar. För att biobränslen ska få den effekt som bland annat olika delar av skogsindustrin går ut med måste det göras skillnad mellan bra och dåliga biobränslen. Bränslena måste deklarerar utifrån hållbarhetskriterier. Under de senaste tio åren har mängden biodrivmedel i Sverige ökat fyra gånger. Alla eller åtminstone många tycks förlita sig på att skogen ska lösa stora delar av den energianvändning som prognostiseras. Till och med flyget pekar ut biobränsle som lösning på de koldioxidutsläpp som sker där. Ett problem är att det tar många år innan kolet är återfört till kretsloppet. På kort sikt kommer förbränningen av biobränsle därför att innebära att koldioxiden i atmosfären ökar. Det innebär också att värdefulla skogar både utomlands och här skövlas för kortsiktig vinning. Produktionen av biobränslen hotar redan idag planetens ekosystem och då är de bara 3 procent av den globala bränslemängden.

Pixabay: Kalhygge med körskador

Det är mycket bättre att skogen används till långlivade träprodukter som fungerar som kolfällor i stället för att förbrukas direkt.

Biobränslen kan ändå spela en betydande roll. Det finns hållbara sätt att producera dem på. Idag produceras en del biogas genom rötning av organiskt material vilket bedöms hållbart. Att biobränslen är helt

klimatneutrala, som oljebolag och flygbolag säger, stämmer helt enkelt inte. En stor bov i sammanhanget har den EU-subventionerade tillväxten blivit. Efterfrågan på biobränslen är nu så stor att den även får internationella konsekvenser. Den har nu nått regnskogarna.

Lars-Erik

Något att glädja sig över?

Tar vi bort hinder och hot för arter demonstrerar de sin enastående förmåga till återhämtning. En rad svenska arter som var uträknade visar att det går att vända utvecklingen åt rätt håll.

En förmiddag på besök vid Getteröns naturum vintertid och du kan ofta skåda ett gäng dästa havsörnar. De sitter där och spjälkar den giftfria maten som entusiaster förser dem med.

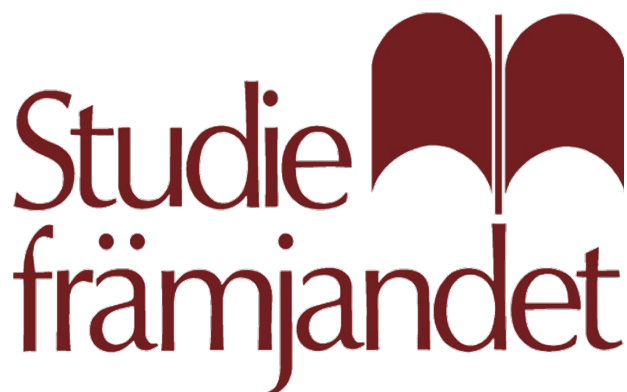
Bild: Ung havsörn; Sören Ahlfors

Örnar jagades, skogsavverkningar störde häckningar, miljögifter förstörde häckningar, ensamma örnar väntade ofta förgäves på sin partner. Förlusten av örnarna skulle drabba oss, som aldrig mer få se den grandiosa, den överväldiga och osannolika syn som en örn är. Det är vår värld som blir fattigare inte örnarnas; deras värld utplånas. Vändningen kom på 1980-talet men det skulle dröja ytterligare 10 år innan örnarnas fortplantningsförmåga nått någorlunda normala nivåer. Sedan har stammen vuxit snabbt även om nya kemikalier oroar. Några andra arter har, likt havsörnen, kommit tillbaka. Några utan hjälp av

människor men inte sällan på liknande sätt som havsörnen. Historierna bakom vändningarna är attitydförändringar, lagstiftning, åtgärder för att undanröja hot och skydda eller återskapa livsmiljöer. Då sker återhämtning! Den rikedom kan vi alla sedan dela! Och ja, det är undantagen. Arter dör nu ut i tusenfalt snabbare takt än den som är/har varit utvecklingens egen. Utarmningen av jordens mångfald är ett hot mot vår egen överlevnad. Cirka 4000 arter i Sverige är utrotningshotade. Därför behöver vi positiva historier för att orka.

Några andra arter som återhämtat sig är sälarna (knubb-, vikare och gråsäl) som sammantaget tiodubblats sedan 1980-talet. Klockgrodorna dog i början av 1960-talet ut i Sverige. Det skedde på grund av en mycket omfattande torrläggning under lång tid av kulturlandskapet. Nu kan den åter höras vid småvatten i Skåne. Stammen är nu så stark att den inte längre är rödlistad. Bäverns återkomst, i huvudsak av egen kraft, från att ha varit utrotad i Sverige till en uppskattad stam på cirka 100 000 är fantastisk. Sedan har vi vinnare i vår värld av förändring. Grågås, sångsvan, trana och gärdsmyg har haft kraftiga populationsökningar-ökningar. Gärdsmygen speglar vinterklimatet väl. Ju varmare vinter, desto fler gärdsmygar kommande sommar. Eftersom trenden är allt varmare vintrar ökar också antalet gärdsmygar i Sverige. De har sedan 1990 fördubblats. Steglits och sydlig gransångare är två andra som har ökat kraftigt under senare år. Det är dock svårt att se positivt på klimatrelaterade faunaförändringar då det mestadels innebär negativ effekter.

Lars-Erik

Programpunkterna genomförs i samarbete med studiefrämjandet.

Välkomna till vårens programpunkter!

Fågelvandring i Jonsered

Lördag 27 mars kl. 10.00

Vi träffas vid hållplatsen i Jonsered. I timmarna tre möter vi vårens fåglar där nötkråkan är vår förstahandsfågel...Den är tämligen skygg och kan därför vara svår att skåda. Tag med fikakorgen!

Info: Sören Ahlfors 073-969 58 09

Lördagsvandring i Finngösaravinen grannskap

Lördag 24 april kl. 10.00

Vi träffas vid Östra Bäckevägen 37, hållplatsen Åsvägen eller Korsängen. Vi vandrar tillsammans med Sören i den vackra och artrika ravinen, som nu återigen hotas av vägbygge. Vi bjuds på en varierad biologisk mångfald!

Cirka 3 timmar. Ta med fika!

Info: Sören Ahlfors 073-969 58 09

Fågelskådning vid Välen

Lördagen 8 maj kl. 8.00

Vi möts vid Kommunhusets parkering för bilåkning till Välen. OBS att vi på grund av Coronan måste ha egna fordon. Ta med fika! Lämpar sig för nybörjare!

Info: Lars-Erik Jevås 070-783 88 38

Söndagsvandring på Gotaleden Skatås-Kåsjön

Söndag 9 maj kl. 10.00

Träffpunkt: Skatås motionscentral. Vi startar i Skatås, varpå leden går över bl. a. Getryggen. Terrängen är medelsvår. Längden är ca 10 km och vi är ute något över 4 timmar. Kängor eller stövlar rekommenderas. Ta med vätska och fika!

Info: Lars-Erik Jevås 0707-838 838

Cykelsafari i Säveåns dalgång på internationella cykeldagen

Torsdag 3 juni med start kl. 18.00.

Upp i sadeln på cykeldagen utlyst av FN. Vi bjuder på naturupplevelser m.m. som samtidigt är miljö- och hälsofrämjande. Kom med på en cykelrundtur och lös våra kluriga quizfrågor under tiden. Start mellan 18.00 – 19.00 från kommunhusets parkering.

Info: Lars-Erik Jevås 0707 – 838 838

För ungdomar!

Fågelskådning vid Sävån - Ungdomsaktivitet ca 8 - 25 år (målsman kan delta!)

Lördagen 10 april kl. 10.00 Träffpunkt: Busshållplatsen i Jonsereds centrum. Under ca. 3 timmar skådar vi fåglar vid vattnen i Jonsered. Kanske gör vi en avstickare för att se andra arter än de vattenbundna. Ta med kikare och fågelbok om du har. Ta med fika!

Info: Lars-Erik Jevås 0707 - 838 838

Observera: På grund av Coronan kräver alla programpunkter anmälan även årsmötet!

Kallelse till Årsmöte för Partille Naturskyddsförening 2021

28 april kl. 19.00 kommer vi att hålla årsmöte. F. n. får högst 8 personer träffas p.g.a. pandemin. Vi har bokat församlingshemmet i Partille för ett fysiskt möte, dock för närvarande med begränsningen 8 personer och digitalt deltagande för övriga. För att genomföra den digitala delen så behövs en anmälan med namn och e-postadress. Gärna också ett telefonnummer om något skulle krångla vid uppkopplingen eller om man vill få lite hjälp. Anslutningen till den digitala delen startar med ett e-postmeddelande ca en kvart innan mötets början där kan man klicka för att ansluta sig. Efter årsmötet ges ett föredrag om biologisk mångfald. Anmälan görs till Nils Kilander senast onsdag 21 april: nils@energiverkstaden.se ; 070 – 323 51 37. **Välkomna!**

OBS, detta är kallelse till årsmötet!

Massdöd av insekter

Nästan hälften av insektsarterna hotas av utrotning och antalet insekter minskar snabbare än andra djur. I Tyskland har mängden insekter minskat med 80% på knappt 30 år. En tredjedel av våra ca 270 biarter i Sverige är hotade. Orsakerna är det industriella jord- och skogsbruket, om vårt bruk av bekämpningsmedel och om den pågående klimatförändringen. Insekterna är viktiga i miljön! De är mat för många djur, de befruktar växter och bryter ner och återvinner näringsämnen i jorden. Konstateras kan att vår livsmedelsproduktion hotas med insekternas minskning. Vi måste göra något! Alla kan göra något.

Problem för bin. Vi har försämrat bina livsmöjligheter så radikalt att

- de har ont om mat: de saknar blommor över hela säsongen
- det är bostadsbrist: gamla och döende träd saknas
- de utsätts för bekämpningsmedel som dödar dem eller dödar växter de lever av

För att hjälpa vildbin variera livsmiljöerna för en många arter. Vildbin kan vara petiga med maten, ibland beror det på hur deras mundelar ser ut, och de är ofta beroende av några få växtarter. Är miljöerna likartade blir det mindre antal arter samtidigt som de blir mer störningskänsliga för t. ex. sjukdomar.

Vad går att göra?

Om du kan köp ekologiskt! - Minskar användningen av bekämpningsmedel!
Viktigaste varorna: kaffe, bananer, vindruvor, och mejeriprodukter, kött och potatis.

Odla blommor på, balkongen, altanen, odlingslotten, i pallkragen och klipp inte gräset överallt och för kort – ha en klipphöjd över 5 centimeter, gärna 10 centimeter när det ska vara gräsmatta och lämna ytor till äng eller ängsliknande skötsel. Spara inhemska blommande träd och buskar.

Hjälp bina med bostaden, bygg ett bihotell eller gör en sandbostad till jordbyggande bin!

Bild: Insektshotell; Sören Ahlfors

STYRELSE

Ordförande
Lars-Erik Jevås
Lindåseliden 4, 433 53 Öjersjö
031-98 71 94; 070-783 88 38;
jevaslarserik@gmail.com

Kassör
Nils Kilander
Malmv. 8, 433 61 Sävedalen
070-323 51 37;
nisse.kilander@gmail.com

Ledamöter
Cristina Styrén
Södra Annebergsv. 44,
433 37 Partille; 070-245 44 67
cristina.styren@telia.com

Sören Ahlfors
Tulteredsvägen 5, 433 76 Jonsered
soren_ahlfors@hotmail.com
073-969 58 09

Ytterligare en ledamot som inte
vill synas med namn här.

Partille Naturskyddsförening
Postadress:
c/o Lars-Erik Jevås
Lindbackevägen 4, 433 53 Öjersjö
E-post och hemsida:
partille@naturskyddsforeningen.se
[www.naturskyddsforeningen.se/
partille](http://www.naturskyddsforeningen.se/partille)
Bank: Länsförsäkringar,
kontonr: 9022 60446 12
Org.nr. 855101-0773

Valberedning
Styrelsen

I redaktionen: Lars-Erik Jevås
Omslag: Bild: Wikipedia